

det så kallade fiskbenet), kantade med fransar, som uthänga mellan läpparna och likna skägg, hvaraf deras namn *barder*; näsborrhäne utgöras af två andhål ofvanpå hufvudet, genom hvilka djuret utblåser den inandade luften. Balena. Arter deraf äro Grönlandshval, Nordkapare, Finnfisk, m. fl. — *Ss. H-bard*, -ben, -fett, -fångst, -fänge, -fångare, -räm, -tran.

HVALFISKFJÄLL, n. sing. Det kritaktiga, anlånga skalet i manteln på Bläckfisken, hvilket nyttjas till polering och vissa pulver. Os Sepiæ. Har fordom trots komma af hvalfisken, då det stundom funnits i hafvet efter döda bläckfiskar.

HVALFISKLUS, valfiskklus, f. 3. pl. — *lös*. Insekt, en tum lång, med 14 fötter, som äter sig in i skinnnet på hvalfiskar. *Cyamus ceti*.

HVALFNJURE, m. 2. pl. — *njurar*. (byggn. k.) Den del af ett hvalf, som ligger emellan dynan och slutstenen.

HVALFSTEN, m. 2. (byggn. k.) Hvar och en af de stenar, som bilda den hvalfda delen af ett hvalf.

HVALFSTOMME, m. 2. pl. — *stommar*. (timmerm.) Träställningen, hvaröfver ett hvalf lägges.

HVALFSTÄLLNING, f. 2. Se föreg. ord.

HVALFVA, f. 1. Se *Vänge*.

HVALP, m. fl. se under V.

HVALROSS, valräss, m. 2. Hafsdjur af Skäljarna, 20 fot långt, med grå, tums tjock hud, från öfverkäften nedhängande två fot långa hörntänder, och dyrbara betar. *Tricheus Rosmarus*. Skrifves äfv. Valross.

HVAR, m. o. f. **HVART**, n. pron. adj. sing. Genit. *Hvars*. Bemärker alla de särskilda enheterna, som höra under ett visst allmänt begrepp, tänkta såsom åtskilda för sig, den ena från den andra. Brukas både som adjektiv och substantiv. *H. människa, h. dag, h. vecka, h-t djur. H. förnuftig människa. H. gång jag kommer dit. H. har sitt lynne.* — Bildar de dermed liktydiga sammansättningarna *En h., H. en, H. och en*, t. ex.: *En h. vet, att . . . H. och en människa. H. och en sitt*, man är skyldig att gifva hvarje hvarje, hvad hon har rätt att fordra. *H. enda* eller *H. enda en (h-t enda, h-t endas)*, hvar och en, utan undantag. *H. annan, h-t annat*, hvar och en som är den andre i ordningen af ett visst antal, då man räknar två och två deraf i sender. I samma mening säges äfv. *H. tredje, h. sjerde*, o. s. v. *H. annan timma, h-t annat år. H. om annan, h-t om annat*, blandade om hvarandra utan ordning. *H. för sig*, hvar och en särskilt, afskildt ifrån de öfriga. *H. sin*, hvar och en sin särskilt, t. ex.: *Vi fingo k. sin; vi ha h. sina order*, hvar och en af oss har sina särskilda order. *De gå h. till sitt*, hvar och en till sitt hem. — Genitiven *Hvars* brukas endast för sammansättningarna *En hvar, Hvar en, Hvar och en*, t. ex.: *en hvars, hvars ens, hvars och ens*.

HVAR, adv. relat. o. interr. På hvilket ställe. *Fråga, h. han bor. H. är du? H. skall jag lägga det? H. vid lag?* på hvilket ställe ungefär? *H. som helst. Der och h., här och der.* — *Konj.* Om, i fall, så vidt. Numera föråldradt, utom i uttrycket *H. om icke*, i annat fall.

HVARAF, varäv o. varäv, adv. relat. o. interr. Af hvilken, hvilket. *Säden, h. han sålde, var ganska slö. H. följer, att . . . H. är detta gjort? H. kommer det, att . . .? H. vet du det?*

HVARANDRA, pron. (genit. *Hvarandras*) Hvar den andra. *Menniskorna böra bistå h., dela h-s smärta.* Af samma betydelse är äfven:

HVARANNAN, förkortadt **HVARANN**, pron. (neutr. *Hvarlannat*, genit. *Hvarannans* eller *Hvarsannars*) Hvar annan, hvar den andra. *Man bör hjälpa h.*

HVARDAG, vårdag o. vårdag, m. 2. Hvarje dag, som ej är helgedag.

HVARDAGLIG, a. 2. 1) Som händer, sker, göres, inträffar, upprepas hvar dag. — 2) (fig.) Vanlig, simpel; utnöit, tråkig, ledsam. — *Hvardaglighet*, f. 3. — *Hvardagligt*, adv.

HVARDAGSÄNSIGTE, vardagsänsigte, n. 4. Helt vanligt ansigte, sådant som man får se hvar dag.

HVARDAGSARBETE, n. 4. Sådant arbete, som man plägar förhafva på hvardagarna.

HVARDAGSFEBER, m. 2. pl. — *februar*, o. **HVARDAGSFROSSA**, f. 1. Feber, frossa, som återkommer hvar dag.

HVARDAGSGÄST, m. 3. En, som hvar dag är gäst i, besöker ett hus.

HVARDAGSHISTORIA, f. 3. pl. — *rier*. Berättelse om något, som tilldrager sig dagligen.

HVARDAGSKLÄDER, m. 3. pl. Kläder, som brukas på hvardagarna. I samma mening säges äfven Hvardagsklädning.

HVARDAGSLAG, I h., om hvardagarna. *Bruka något i h.*

HVARDAGSMÅT, m. sing. Mat, som är vanlig om hvardagarna.

HVARDAGSMENNISKA, f. 1. Vanlig, alldaglig människa, sådan man träffar hvar dag.

HVARDAGSSTIL, m. sing. Simpel, vanlig skrifart. *H-en och den högre stilen. I h., såsom dagligen brukas.*

HVARDAGSTÄNKAR, m. 2. pl. (fig.) Simpla, vanliga tankar.

HVARDERA, värdera, m. o. f. **HVARTDERA**, värtrdera, n. pron. adj. (genit. *Hvarderas*) Hvar af dem. *Laga så, att h. får sitt.*

Anm. Ordet är sammansatt af *Hvar* och *Thera*, pron. genit. plur.; således: *quisquis eorum*.

HVAREFTER, varä vvt'r, adv. Efter hvilken, hvilket. Betecknar: a) Ordning, följd af personer eller saker, både i fråga om rörelse och hvila. *Hunden sprang före, h. herrn sjelf kom. Främst sulto de kongliga, h. de till sviten hörande personer hade sina platser.* — b) Följd i tid: efter hvilken tid, händelse. *Först kommo de i träta, h. slagsmål uppstod.* — c) Enlighet, öfverensstämmelse, likhet. *Jag har fått förhållningsorder, h. jag skall handla. Mönstret, h. det var gjort.* — d) Åtrå; föremål för tanken. *Penningar är det enda, h. han sträfvar.* — e) Verkan. *EU slag, h. han ännu bär märke.* — f) Förhållande, mån, proportion. *En måttstock, h. något beräknas.*

HVAREMELLAN, varemellann o. varemellann, adv. Emellan hvilka. Brukas i fråga om: a) Rum. *Dessa städer, h. det är jernväg.* — b) Tid. *H. (mellan hvilka epoker, händelser) det var lugnt i landet.* — c) Förhållanden, omständigheter. *H. är den skilnaden, att . . .*

HVAREMOT, varemöt, adv. 1) Emot hvilken, hvilket, hvilka. *En sjukdom, h. ingenting hjälper.* — 2) I förhållande till, i jämförelse med hvilken, hvilket. *Ett hus, h. alla de öfriga äro ett inel.* — 3) I utbyte mot hvilken, hvilket, hvilka. *Jag gaf honom min häst, h. han gaf mig sitt guldur.* — 4) Till vedergällning för